

ჰ- და ს- თავსართების ხმაარება ზმნაებში

ძველ ქართულ სალიტერატურო ენაში, IX საუკუნიდან მოყოლებული, ჰ- და ს- პრეფიქსები ზმნებში აღნიშნავდნენ II სუბიექტურ პირს და III ირიბობიექტურ პირს. ამასთან, მნიშვნელობა ჰქონდა იმას, თუ რომელი ბგერით იწყებოდა ზმნის ფუძე: ზ, გ, ვ, ზ, კ, ლ, მ, ნ, პ, უ, რ, ს, ფ, ქ, ჯ, ყ, შ, ხ, ჯ თანხმოვნების წინ იხმარებოდა ჰ- თავსართი, ხოლო დ, თ, ტ, ჩ, ც, ძ, წ, ჳ, ჳ თანხმოვნების წინ — ს- თავსართი. ხმოვნების წინ თავსართი არ იხმარებოდა (დაკარგულია ჰ-).

ამაზე ადრე, ხანმეტ ძეგლებში, II სუბიექტური პირისა და III ირიბობიექტური პირის ნიშნად ყველგან (ხმოვნების წინაც და ყველა თანხმოვნის წინაც) ს- პრეფიქსი იხმარებოდა, ხოლო ჰემეტ ძეგლებში შესაბამისად — ყველგან ჰ- პრეფიქსი.

ორ ზმნაში (ხარ და ხვალ II ხვედ), ისევე როგორც დღესაც სალიტერატურო ენასა და ყველა დიალექტში, შემორჩენილია ს- პრეფიქსი (ასევეა ჰემეტ ძეგლებშიც).

ღრო-კილოთა I ჯგუფის ფორმებში პრეფიქსი პირდაპირობიექტიან ზმნებსაც შეიძლებოდა დართოდა.

გარჩეული იყო ნამყო ძირითადის სუბიექტური II პირის ფორმა მეორე პირის წართქმითი ბრძანებითის ფორმისაგან: ნამყო ძირითადის ფორმა პრეფიქსიანი იყო, II პირის ბრძანებითის ფორმა — უპრეფიქსო.

ეს გარჩევა მოშლილი იყო ხმოვნით დაწყებულ ზმნებში, რომელთა თხრობითი კილოს ფორმაც უპრეფიქსო იყო (იხ. ზემოთ) და ბრძანებითისაც.

ამრიგად, ჰ- და ს- პრეფიქსების ხმარებისას ძველ ქართულ სალიტერატურო ენაშივე ორი მხარე იქცევს ყურადღებას: ერთია მორფოლოგიური დანიშნულება ამ პრეფიქსებისა, მეორეა — ფონეტიკური პროცესების შედეგად მიღებული ცვლილებები.

ჰ- და ს- პრეფიქსების ხმარების წესი აქა-იქ უკვე ძველი ქართული სალიტერატურო ენის ძეგლებშივე ირღვევა. მიუხედავად ამისა ჰ- და ს- პრეფიქსების ხმარების წესი ძველი ქართული სალიტერატურო ენის ძეგლებში საერთოდ კარგადაა დაცული.

მაგრამ ძველ ქართულ სალიტერატურო ენაში რიგიანად დაცული წესი ჰ- და ს- პრეფიქსების ხმარებისა საშუალო საუკუნეების ლიტერატურულ ძეგლებში დაირღვა: ამ ძეგლებში ეს პრეფიქსები აღარ იხმარება იმ შემთხვევებში, როცა ძველი სალიტერატურო ენის ნორმების მიხედვით მათი ხმარება აუცილებელი იყო, და იხმარება სხვა შემთხვევებში, იქ, სადაც მათ მორფოლოგიური დანიშნულება არა აქვთ.

სრული არე-დარევა შექმნა ჰ- და ს- პრეფიქსების ხმარებაში ანტონ კათალიკოსისა და მისი სკოლის ორთოგრაფიულმა წესებმა. ანტონ კათალიკოსისა

და მისი სკოლისათვის დამახასიათებელია ჰ- პრეფიქსების ხმარებით მეტისმეტი გატაცება, ორივე პრეფიქსის ხმარება ერთად და მათ ხმარებაში გარკვეული წესის უქონლობა.

მე-19 საუკუნის I ნახევრის ქართული მწერლობა ჰ- და ხ- პრეფიქსების ხმარებაში არსებითად ანტონის ნორმებს მისდევდა.

მე-19 საუკუნის მეორე ნახევრის სალიტერატურო ენისათვის ჰ- და ხ- პრეფიქსების ხმარების თვალსაზრისით დამახასიათებელია ანტონ კათალიკოსის ორთოგრაფიული წესების უკუგდება. მიუხედავად ამისა, XIX საუკუნის II ნახევარში ჰ- და ხ- პრეფიქსების ხმარების მოწესრიგება ვერ მოხერხდა.

მიუხედავად იმისა, რომ უკანასკნელი ნახევარი საუკუნის განმავლობაში რამდენიმე ცდა იყო სალიტერატურო ენის ამ მეტად მნიშვნელოვანი უბნის მოწესრიგებისა, თანამედროვე სალიტერატურო ქართულში ჰ- და ხ- პრეფიქსების ხმარება მაინც მოუგვარებელია. საერთო სურათი ასეთია: II სუბიექტური პირის აღსანიშნავად ჰ- და ხ- პრეფიქსები დღევანდელ სალიტერატურო ქართულში თითქმის აღარ გვხვდება; უკეთაა დაცული ამ პრეფიქსების მეორე ფუნქცია — III ირიბობიექტური პირის აღნიშვნა, მაგრამ ისტორიულად სწორი ფორმების ხმარებას მაინც შემთხვევითი ხასიათი აქვს. გარდა ამისა, ჰ- და ხ- პრეფიქსები იხმარება ზოგჯერ ორპირიან გარდამავალ ზმნებშიც, როგორც დრო-კილოთა პირველ სერიაში, ისე მეორე სერიაშიც (ჰკლავს — მოჰკლა, ჰკრებს — შეჰკრიბა, სთქვა, დახწერა...), აგრეთვე ერთპირიანი ზმნების მესამე პირის ფორმებში (ხჩანს, შეხდგება — შესდგა, ხდგას, ხწარმოებს, ხჰკნება, ჰყვავის...).

აი, რამდენიმე საილუსტრაციო მაგალითი მე-19 საუკუნის II ნახევრისა და თანამედროვე მწერლობის ნიმუშებიდან.

ყველას ეძინა, დღით ჰფეთქავს რაცა (ილია).

უცერად შეჰქრთა, აქვიტა ყურნი (ილია).

სხვები ჰლხინობდნენ. და მე კი ლული ცრემლისა თვალხედ არა მშრებოდა (ილია).

ჰლხინობენ კიდევ, კიდევ ჰხარობენ, ჰფიქრობენ, ჰგარძნობენ და ჰმომეღობენ (ილია).

ვით მშავი ლომი დაჰრილი, ცხარე, ჰრბოდა, ჰბლაოდა, მიღრიალებდა (ილია). როდესაც ჰქრება ერის ენა, ერი აღარ არსებობს (ი. გოგ.).

ყოველი საღის ჰკუის აღამიანი ასე ჰფიქრობს დედა-ენის შესახებაც (ი. გოგ.). მერცხალი ეტქად და ჰფრინავს (ვაჟა).

აქა ჰბუღობს უმეცრება, დათარეშობს ცრუმორწმუნეობის გუნდი, აქა მეფობს უზრუნველობა (ვაჟა).

გაჰქრა, როგორც მზე გაქრება ხოლმე (თ. რაზიც.).

კატო მარდად გაჰქანდებოდა და კოპწიად ამოუჭდებოდა ხოლმე თავის მამას მუხლის ძირას (ნ. ლომ.).

ლაცობიძე ჰგმინავს... მუშთა ჯერ კიდევ ჰყივის (მ. ჯავახ.).

ბაღდებმა წივილით მოჰკურცხლეს (მ. ჯავახ.).

დედამოზე ჰრქაქი ძლიეს ჰბუფტავდა (მ. ჯავახ.).

რძე, კოკორში მოწოლილი, ჰეონავს ყლორტში ყოველ მხრიდან (გ. ლეონ.).

მიჰქროდა არაბთა... მის გვერდით მიჰქროდნენ ალყების, ჰანდრების თალხი სილუეტები (კ. ვაშს.).

შეჰკივლა ჰოტმა ღამის წყვილადში (მ. მრევლ.).

ტროლოც არა ჰგალობდა ცაში (მ. მრევლ.).

ჰქუხს მესვეურის ხმა (მ. მრევლ.).

ოლონდ ხალხს სურდეს: როგორც ტყეიაში, უნდა ვარდებშიც მოჰკვდეს მგოსანი (ი. აბაშ.).

სოფელში გმირმა აცნობა მშობლებს, რომ გაჰქრა ვეი უგზო-უყვლოდა (ი. აბაშ.). მიჰქროს მანქანა როტერდამიდან ამსტერდამისკენ („ლიტ. ვაშ.“).

მოსკოვში... რუსულ ენაზე გამოიკა სახდრო ეულის ლექსებისა და პოემის წიგნი

„აპყვადღეს მთელი ქვეყანა“ („ლიტ. გაზ.“).

ჩამოიღებს კედლიდან თოფს... გულდასმით გასწმენდს („ახ. კომ.“).

გულდასმით წმენდს თოფს საულეც... (იქვე).

ასეთივე სულისკვეთებით გამოთქვამს აზრს ყველა ქვეყნის პროგრესული პრესა („ახ. კომ.“).

რუსეთის კაპიტალიზმი... ჰქმნიდა ბაზარს თავისი ფაბრიკებისათვის („კომ.“).

ი. ე. გრაბარმა შეჰქმნა ცნობილი სურათები („ახ. კომ.“).

ვინ მოსთვლის, რა არ გადაჰხედდეს (მ. ჭავჭავ.).

კომკავშირელებმა რამდენჯერმე თხოვეს უქნარა ქალიშვილს. გვერდში ამოღებოდა თანატოლებს („ახ. კომ.“).

ღელას პლანტაციაში დაყვებოდა („ახ. კომ.“).

ლიბრეტო ძირითადად... მიყვება შექსპირის პისას („ახ. კომ.“).

...საღამოზე ამავე ფაქულტეტის შეორეკურსელები ყავდათ მოწვეული („ახ. კომ.“).

ანა შეუძლოდ გამხდარა, გაცლია სტუმრებს („ახ. კომ.“).

№ 10 სახლს კაცი არ გაეკარებია („ახ. კომ.“).

ატმის ყვავილებს ტყემლისა და ბლების სითეთრე შეჰხამებოდა (მ. მრევლ.).

მაგდანამ არსენას გაუღიმა და მოკლედ ჰკითხა (მ. ჭავჭავ.).

ახლა კი ვაჟაკს ქული მოჰხადეს (მ. ჭავჭავ.).

ქალებმა კი მარინეს და ფიქრიას გადაჰხედეს (მ. ჭავჭავ.).

ოქლაშვილმა ერთი მკლავი ლურჯას მოჰხვია (მ. ჭავჭავ.).

ცხენი შეაჩერა, აჰხედდა-აჰხედა მგზავრს (მ. მრევლ.).

არსენა ჰშველის და ახლა ზარი ისევ გუგუნებს (მ. ჭავჭავ.).

ზურაბ კიანაძემ აწითლებულ ვლადიმერს მოკრათვალი („ახ. კომ.“).

ჰ- და ს- პრეფიქსების ხმარების გარკვეული წესია ნაწილობრივ გატარებული ვ. თოფურიას და ივ. გიგინეიშვილის „სასკოლო ორთოგრაფიულ ლექსიკონში“ (1941, 1946, 1949), ხოლო უკანასკნელად ობიექტური III პირის ჰ- და ს- პრეფიქსების ხმარების პრინციპულად ასეთივე წესია გატარებული „ქართული ენის განმარტებით ლექსიკონში“. ქვემოთ წარმოდგენილი წესები ჰ- და ს- პრეფიქსების ხმარების მოწესრიგების ამ ნაწილში არსებითად ამავე რიგისაა.

ჰ- და ს- პრეფიქსების ხმარების მოწესრიგება სალიტერატურო ქართულში გულისხმობს ორი საკითხის გადაწყვეტას:

ა) ამ პრეფიქსების მორფოლოგიური დანიშნულების მოწესრიგებას;

ბ) ფონეტიკური პროცესების შედეგად მომხდარი ცვლილებების გათვალისწინებას.

II სუბიექტური პირის აღსანიშნავად ჰ- და ს- პრეფიქსები თანამედროვე სალიტერატურო ქართულში აღარ იხმარება. მაგრამ თანამედროვე სალიტერატურო ქართულში ამ პრეფიქსებს ჯერ კიდევ აქვთ შენარჩუნებული III ირიბობიექტური პირის გამოხატვის ფუნქცია. ამდენად, თანამედროვე სალიტერატურო ქართულში უნდა დადასტურდეს შემდეგი წესი:

ა) არ იქნეს ხმარებული ჰ- და ს- პრეფიქსები II სუბიექტური პირის აღსანიშნავად;

ბ) იხმარებოდეს ჰ- და ს- პრეფიქსები III ირიბობიექტური პირის აღსანიშნავად.

ფონეტიკური ცვლილებების შედეგად იმ ზმნებში, რომელთა ფუძე ხმოვნით იწყება, ჰ- პრეფიქსი IX საუკუნიდან აღარ იხმარება. შემდგომ ჰ- თანხმოვნების წინაც დაიკარგა და ამჟამად აღარ გვხვდება ვ, ზ, ლ, მ, ნ, უ, რ, ს, ღ, შ, ხ თანხმოვნების წინ. შედარებით უკეთაა შემონახული იგი გ, კ, ქ, ბ, პ, ფ, ყ

თანხმოვნების წინ. ამდენად, თანამედროვე ქართულ სალიტერატურო ენაში არსებული ვითარების საყვარელი შესაბამისი იქნება III ირიბობიექტური პირის აღსანიშნავად ზ- დატოვებულ იქნეს მხოლოდ გ, კ, ქ, ბ, პ, ფ, ყ თანხმოვანთა წინ.

ბ- III ირიბობიექტური პირის აღსანიშნავად ყველგან უნდა იხმარებოდეს (ე. ი. დ, თ, ტ, ძ, ც, წ, ჯ, ჩ, ჭ თანხმოვანთა წინ).

ამის მიხედვით გვექნება შემდეგი წესები:

1. ზ- და ბ- პრეფიქსები არ იხმარება:

ა) სუბიექტის მეორე პირის აღსანიშნავად არც ერთპირიან და არც ორპირიან ზმნებში. მაშასადამე, ზმნა, რომელსაც ეწყობა სუბიექტად ზენ ან თქვენ, დაიწერება უპრეფიქსოდ.

ერთპირიანი ზმნები:

შენ ბრუნავ, გმინავ, გორავ, ზრუნავ, ფრინავ, ფშვინავ, ბარბაცებ, კისკისებ, მუშაობ, ხითხითებ, ლულულულებ, ბერდები, კვდები, მდიდრდები, მხიარულობ, ნადირობ, შფოთავ, ხდები, (მო)რბიხარ, მოგზაურობ, კოჭლობ, ქეიფობ, შრომობ, ხარობ, ხმაურობ, ხარხარებ, ხუმრობ, ფითრდები, ვარდები, ყვავი, ბუზლუნებ...

ან: დგები, დუმხარ, ცურავ, ცოცხლობ, ცხოვრობ, ცახცახებ, თხოვდები, ტირი, ჩანხარ, ცდები, ძლებ, წვალობ, ჭკნები, ჯავრობ, ტიტინებ, ჩიფჩიფებ, ცეკვავ, ცმუკავ, ჩურჩულებ, თბები, წყრები, წვები, ჩნდები, ძლები, ძვრები, ტკბები, ჯდები...

თქვენ ბრუნავთ, გმინავთ, გორავთ, ფრინავთ, ფშვინავთ, ბარბაცებთ, კისკისებთ, მუშაობთ, ხითხითებთ, ლულულულებთ, ბერდებით, კვდებით, მდიდრდებით, მხიარულობთ, ნადირობთ, შფოთავთ, ხდებით, (მო)რბიხართ, მოგზაურობთ, კოჭლობთ, ქეიფობთ, შრომობთ, ხარობთ, ხმაურობთ, ხარხარებთ, ხუმრობთ, ფითრდებით, ყვავით, ბუზლუნებთ...

ან: დგებით, დუმხართ, ცურავთ, ცოცხლობთ, ცხოვრობთ, ცახცახებთ, თხოვდებით, ტირით, ჩანხართ, ცდებით, ძლებთ, წვალობთ, ჭკნებით, ჯავრობთ, ტიტინებთ, ჩიფჩიფებთ, ცეკვავთ, ცმუკავთ, ჩურჩულებთ, თბებით, წყრებით, ჩნდებით, ძლებით, ძვრებით, ტკბებით, სხდებით...

ორპირიანი ზმნები:

შენ გრეხ, ხატავ, სვამ, ქსოვ, კრეფ, ღობავ, ელენთ, სრეს, ფლეთ, ხერტ, ბარავ, ზრდი, გვი, სჯი, სერი, ვარცხნი, ღრღნი, ბრძანე, დაგმე, მოვლე, მოკალი, გალეწე, დამალე, ნახე, გარეცხე, მოსპე, დაფარე, მოქსოვე, მოხანი, დახუჭე, დახურე, გახარე, გაყლაპე, დაკეცე...

ან: წურავ, წნავ, წვავ, ძარცვავ, ჩეჩქვავ, ჩარხავ, ცელავ, წამლავ, თლი, თესავ, ჭამ, ჭედავ, დღევბ, დრეკ, დადგი, თარგმნე, თქვი, გატეხე, გაცვალე, მოძებნე, აწონე, გაციოთე, გაჭყლიტე, გაჩხრიკე, გაწმინდე, გათოხნე, გათხუნე, გაეცრი, გატყორცნე, დამრახე...

თქვენ გრეხთ, ხატავთ, სვამთ, ქსოვთ, ღობავთ, კრეფთ, ელენით, სრესთ, ფლეთთ, ხერტთ, ბარავთ, ზრდით, გვით, სჯით, სერთ, ვარცხნით, ღრღნით, ბრძანებით, დაგმით, მოვლეთ, მოკალით, გალეწით, დამალეთ, ნახეთ, გარეცხეთ, მოსპეთ, დაფარეთ, მოქსოვით, მოხანით, დახუჭეთ, დახურეთ, გახარეთ, გაყლაპეთ, დაკეცეთ...

ან: წურავთ, წნავთ, წვავთ, ძარცვავთ, ჩეჩქავთ, ჩარხავთ, ცელავთ, წამლავთ, თლით, თესავთ, ჰამთ, ჰეღავთ, ღღებთ, დრეკთ, დაღვით, თარგმნით, თქვით, გატეხეთ, გაცვალეთ, მოძებნეთ, აწონეთ, გაცვიოთ, გაჭყლიტეთ, გაჩხრიკეთ, გაწმინდეთ, გათოხნეთ, გათხუბნეთ, გაცერით, გატყორცნეთ, დაძრახეთ...

რადგანაც მ- და ს- პრეფიქსები სუბიექტის II პირის აღსანიშნავად გამოყენებული არ იქნება, II პირის წართქმითი ბრძანებითისა და თხრობითი კილოს ფორმათა შორის გარჩევაც აღარსად აღარ იქნება.

ბ) ერთპირიან ზმნათა III პირის ფორმებში. მაშასადამე, ზმნა რომელსაც ეწყობა მხოლოდ სუბიექტი ის ან ისინი, მ- ან ს- თავსართს არ დაირთავს.

ის ბრუნავს, გმინავს, გორავს, ზრუნავს, ფრინავს, ფშვინავს, ბერდება, ბლავის, ვარდება, ზის, კვდება, ლამობს, ნადირობს, ყვავის, ქრის, ქუხს, ხმება, კნავის, კისკისებს...

ან: დგება, დგას, დუმს, თბება, ტირის, ტკება, შედგა, შეცდა, ჩანს, ცდება, ცხრება, წარმოებს, წვლობს, ჰქნება, ჯდება...

ისინი ბრუნავენ, გმინავენ, გორავენ, ზრუნავენ, ფრინავენ, ფშვინავენ, ბერდებიან, ბლავიან, ვარდებიან, კვდებიან, ლამობენ, ნადირობენ, ყვავიან, ქრიან, ქუხან, ხმებიან, კნავიან, კისკისებენ...

ან: დგებიან, დგანან, დუშან, თბებიან, ტირიან, ტკებიან, შედგნენ, შეცდნენ, ჩანან, ცდებიან, ცხრებიან, წვლობენ, ჰქნებიან...

გ) პირდაპირობიექტიან ზმნებში ობიექტის III პირის აღსანიშნავად.

მაშასადამე, უპრეფიქსოდ დაიწერება ყველა ორპირიანი გარდამავალი ზმნა, ე. ი. ორპირიანი ზმნა, რომელსაც ობიექტი დრო-კილოთა პირველი წყების ფორმებში მიცემით ბრუნვაში შეეწყობა (მას ან მათ), ხოლო დრო-კილოთა მეორე წყების ფორმებში — სახელობით ბრუნვაში (ის || იგი ან ისინი || იგინი).

ამის კვალობაზე გვექნება:

ვბარავ, ვბარავდი, ვბარავდე, დავბარავ, დავბარავდი, დავბარე, დავბარო; ბარავ, ბარავდი, ბარავდე, დაბარავ, დაბარავდი, დაბარე, დაბარო; ბარავს, ბარავდა, ბარავდეს, დაბარავს, დაბარავდა, დაბარა, დაბაროს.

ვკლავ, ვკლავდი, ვკლავდე, მოვკლავ, მოვკლავდი, მოვკალი, მოვკლა;

კლავ, კლავდი, კლავდე, მოკლავ, მოკლავდი, მოკალი, მოკლა;

კლავს, კლავდა, კლავდეს, მოკლავს, მოკლავდა, მოკლა, მოკლას.

ვტეხ, ვტეხდი, ვტეხდე, გავტეხ, გავტეხდი, გავტეხე, გავტეხო;

ტეხ, ტეხდი, ტეხდე, გატეხ, გატეხდი, გატეხე, გატეხო;

ტეხს, ტეხდა, ტეხდეს, გატეხს, გატეხდა, გატეხა, გატეხოს.

ვწერ, ვწერდი, ვწერდე, დავწერ, დავწერდი, დავწერე, დავწერო;

წერ, წერდი, წერდე, დაწერ, დაწერდი, დაწერე, დაწერო;

წერს, წერდა, წერდეს, დაწერს, დაწერდა, დაწერა, დაწეროს.

ვთქვი, ვთქვა; თქვი, თქვა; თქვა, თქვას.

და ასე: ბეჭდავს (მას) — დაბეჭდა (ის), ზრდის (მას) — გავზარდა (ის), კრებს (მას) — შეკრიბა (ის), ლეწავს (მას) — გალეწა (ის), ჰრის (მას) — გაჰრა (ის), ფარავს (მას) — დაფარა (ის), ხატავს (მას) — დახატა (ის) და სხვ.

ან: თლის (მას) — გათალა (ის), ტანჯავს (მას) — დატანჯა (ის), ძარცვავს (მას) — გაძარცვა (ის), წვავს (მას) — დაწვა ან შეწვა (ის), ჰმავს (მას) — გაჰმა (ის), ჩაგრავს (მას) — დაჩაგრა (ის).

დ) ირიბობიექტიან ზმნებში III პირის ირიბი ობიექტის აღსანიშნავად (ე. ი.

ისეთი ობიექტის აღსანიშნავად, რომელიც ზმნას ყოველთვის მიცემით ბრუნვაში შეეწყობა), თუ ზმნის ფუძე იწყება ვ, ზ, ლ, მ, ნ, უ, რ, ს, ღ, შ, ხ თანხმოვნებით. მაშასადამე, ზმნა, რომლის ფუძე ზემოაღნიშნული თანხმოვნებით იწყება, მიუხედავად იმისა, რომ მას ირიბი ობიექტი ექნება, დაიწერება უთავსართოდ.

ამისდა კვალად, თუ ზმნა რომელიმე ზემოთ დასახელებული თანხმოვნით იწყება, უპრეფიქსო ფორმები გვექნება:

a) ე- პრეფიქსიან ორპირიან ვნებითი გვარის ზმნებში:

გაეცემა: გავცემა, გავცებოდა, გავცებოდეს.

გაეზრდებოდა: გაზრდიდა, გაზრდილობდა, გაზრდილობდეს.

გამოეულაპარაკებოდა: გამოლაპარაკებია, გამოლაპარაკებოდა, გამოლაპარაკებოდეს.

დაემალება: დამალვია, დამალვობდა, დამალვობდეს.

გაენდობოდა: განდობია, განდობობდა, განდობობდეს.

გაეჟლიტებოდა: გაჟლეტია, გაჟლეტობდა, გაჟლეტობდეს.

დაერღვევა: დარღვევია, დარღვევობდა, დარღვევობდეს.

დაესობოდა: დასობია, დასობობდა, დასობობდეს.

გაღვიძებოდა: გაღვიძებია, გაღვიძებობდა, გაღვიძებობდეს.

გაეშლება: გაშლია, გაშლობდა, გაშლობდეს.

გახუმრებოდა: გახუმრებია, გახუმრებობდა, გახუმრებობდეს.

b) -დ სუფიქსით ნაწარმოებ ორპირიან ვნებითი გვარის ზმნებში:

გაუვაკდება: გავაკებია, გავაკებობდა, გავაკებობდეს.

გაუზვიადდება: გაზვიადებია, გაზვიადებობდა, გაზვიადებობდეს.

გაულურჯდება: გალურჯებია, გალურჯებობდა, გალურჯებობდეს.

გაუმარჯდება: გამარჯვებია, გამარჯვებობდა, გამარჯვებობდეს.

გაუნათდება: განათებია, განათებობდა, განათებობდეს.

აეღერდება: აეღერებია, აეღერებობდა, აეღერებობდეს.

გაურთულდება: გართულებია, გართულებობდა, გართულებობდეს.

გაუსისხლიანდება: გასისხლიანებია, გასისხლიანებობდა, გასისხლიანებობდეს.

გაულიზიანდება: გალიზიანებია, გალიზიანებობდა, გალიზიანებობდეს.

გაუშეშდება: გაშეშებია, გაშეშებობდა, გაშეშებობდეს.

გაუხარდება: გახარებია, გახარებობდა, გახარებობდეს.

c) უხმება-ტიპის ორპირიან გარდაუვალ დინამიკურ ზმნებში:

უხმება: გახმობია, გახმობობდა, გახმობობდეს.

ულრება: დაღრობია, დაღრობობდა, დაღრობობდეს.

d) სამპირიან გარდამავალ ზმნებში:

მოხვეს (ის მას მას), მოხვედა, მოხვედეს, მოხია, მოხიოს.

მოხერხავს (ის მას მას), მოხერხავდა, მოხერხავდეს, მოხერხა, მოხერხოს.

მოხლეჩს (ის მას მას), მოხლეჩდა, მოხლეჩდეს, მოხლეჩა, მოხლეჩოს.

მოხსნის (ის მას მას), მოხსნიდა, მოხსნიდეს, მოხსნა, მოხსნას.

შემატებს (ის მას მას), შემატებდა, შემატებდეს, შემატა, შემატოს.

მოღრღნის (ის მას მას), მოღრღნიდა, მოღრღნიდეს, მოღრღნა, მოღრღნას...

ე) სხვა ტიპის ზოგ ორპირიან გარდაუვალ ზმნებში:

რჩება (ის მას), რჩებოდა, რჩებოდეს, დარჩება, დარჩებოდა, დარჩა, დარჩეს, დარჩენია, დარჩენოდა, დარჩენოდეს.

ფ) ობიექტური წყობის ზოგ ზნაში:

შია, შიოდა, შიოდეს.

II. ჰ- ან ს- პრეფიქსი იხმარება:

ა) III პირის ირიბი ობიექტის აღსანიშნავად ე- პრეფიქსიან ვნებითებში (დრო-კილოთა III ჯგუფის ფორმებში):

ჰ-:

ეგებება: შევპგებებივარ, შეპგებებიხარ, შეპგებებია; შევპგებებოდი, შეპგებებო-
დი, შეპგებებოდა; შევპგებებოდე, შეპგებებოდე, შეპგებებოდეს.

ებრალება: შევპბრალებივარ, შეპბრალებიხარ, შეპბრალებია; შევპბრალებოდი,
შეპბრალებოდი, შეპბრალებოდა; შევპბრალებოდე, შეპბრალებოდე, შე-
პბრალებოდეს.

ეპარება: გავპპარვივარ, გაპპარვიხარ, გაპპარვია; გავპპაროდი, გაპპაროდი, გა-
პპაროდა; გავპპაროდე, გაპპაროდე, გაპპაროდეს.

ეფერება: მოვპფერებივარ, მოპფერებიხარ, მოპფერებია; მოვპფერებოდი, მოპფე-
რებოდი, მოპფერებოდა; მოვპფერებოდე, მოპფერებოდე, მოპფერებოდეს.

ექვემდებარება: დავპქვემდებარებივარ, დაპქვემდებარებიხარ, დაპქვემდებარებია;
დავპქვემდებარებოდი, დაპქვემდებარებოდი, დაპქვემდებარებოდა; დავპქ-
ვემდებარებოდე, დაპქვემდებარებოდე, დაპქვემდებარებოდეს.

და ასე:

ეკარგება: დაპკარგვია, დაპკარგოდა, დაპკარგოდეს.

ეკაწრება: გაპკაწვრია, გაპკაწვროდა, გაპკაწვროდეს.

ეყინება: გაპყინვია, გაპყინოდა, გაპყინოდეს.

ს-:

ედავება: შევსდავებივარ, შესდავებიხარ, შესდავებია; შევსდავებოდი, შესდავე-
ბოდი, შესდავებოდა; შევსდავებოდე, შესდავებოდე, შესდავებოდეს.

აეტორლიალება: ავსტორლიალებივარ, ასტორლიალებიხარ, ასტორლიალებია; ავ-
სტორლიალებოდი, ასტორლიალებოდი, ასტორლიალებოდა; ავსტორლიალე-
ბოდე, ასტორლიალებოდე, ასტორლიალებოდეს.

ეწვევა: ვსწვევივარ, სწვევიხარ, სწვევია; ვსწვევოდი, სწვევოდი, სწვეოდა; ვსწვე-
ოდე, სწვეოდე, სწვეოდეს.

ეცილება: შევსცილებივარ, შესცილებიხარ, შესცილებია; შევსცილებოდი, შე-
სცილებოდი, შესცილებოდა; შევსცილებოდე, შესცილებოდე, შესცილებო-
დეს.

ეჭიდება: შევსჭიდებივარ, შესჭიდებიხარ, შესჭიდებია; შევსჭიდებოდი, შესჭი-
დებოდი, შესჭიდებოდა; შევსჭიდებოდე, შესჭიდებოდე, შესჭიდებოდეს.

შეეჯავრება: შევსჯავრებივარ, შესჯავრებიხარ, შესჯავრებია; შევსჯავრებოდი, შე-
სჯავრებოდი, შესჯავრებოდა; შევსჯავრებოდე, შესჯავრებოდე, შესჯავრებო-
დეს.

და ასე:

ედება: დასდებია, დასდებოდა, დასდებოდეს.

ეთმობა: დასთმობია, დასთმობოდა, დასთმობოდეს.

ეჩვენება: მოსჩვენებია, მოსჩვენებოდა, მოსჩვენებოდეს.

ეძალება: დასძალებია, დასძალებოდა, დასძალებოდეს.

ბ) III პირის ირიბი ობიექტის აღსანიშნავად და სუფიქსიან ვნებითებში (დრო-კილოთა III ჯგუფის ფორმებში):

ა-

გაუბედნიერდება: გავბედნიერებივარ, გაპბედნიერებიხარ, გაპბედნიერებია; გა-
ვბედნიერებოდი, გაპბედნიერებოდი, გაპბედნიერებოდა; გავბედნიერე-
ბოდე, გაპბედნიერებოდე, გაპბედნიერებოდეს.

გაუკაყუდება: გავკაყუებივარ, გაპკაყუებიხარ, გაპკაყუებია; გავკაყუებოდი, გაპკაყუებო-
დი, გაპკაყუებოდა; გავკაყუებოდე, გაპკაყუებოდე, გაპკაყუებოდეს.

და ასე:

გაუგანიერდება: გაპგანიერებია, გაპგანიერებოდა, გაპგანიერებოდეს.

გაუპირდება: გაპპირებია, გაპპირებოდა, გაპპირებოდეს.

გაუფართოვდება: გაპფართოებია, გაპფართოებოდა, გაპფართოებოდეს.

გაუქვეავდება: გაპქვეავებია, გაპქვეავებოდა, გაპქვეავებოდეს.

გაუყვითლდება: გაპყვითლებია, გაპყვითლებოდა, გაპყვითლებოდეს.

ბ-

გაუთამამდება: გავსთამამებივარ, გასთამამებიხარ, გასთამამებია; გავსთამამებოდი, გა-
სთამამებოდი, გასთამამებოდა; გავსთამამებოდე, გასთამამებოდე, გასთამამე-
ბოდე.

გაუჭავრდება: გავსჭავრებივარ, გასჭავრებიხარ, გასჭავრებია; გავსჭავრებოდი, გა-
სჭავრებოდი, გასჭავრებოდა; გავსჭავრებოდე, გასჭავრებოდე, გასჭავრებოდეს.

და ასე:

გაუდიდება: გასდიდება, გასდიდებოდა, გასდიდებოდეს.

გაუტკბილება: გასტკბილებია, გასტკბილებოდა, გასტკბილებოდეს.

გაუჩერდება: გასჩერებია, გასჩერებოდა, გასჩერებოდეს.

გაუცივდება: გასცივებია, გასცივებოდა, გასცივებოდეს.

გაუძნელდება: გასძნელებია, გასძნელებოდა, გასძნელებოდეს.

გაუჭირდება: გასჭირებია, გასჭირებოდა, გასჭირებოდეს.

გაუწითლება: გასწითლებია, გასწითლებოდა, გასწითლებოდეს.

აგრეთვე:

შევსძულდება, შესძულდება, შესძულდება; შევსძულებოდი, შესძულებოდი,
შესძულებოდა; შევსძულებოდე, შესძულებოდე, შესძულებოდეს;
შევსძულდი, შესძულდი, შესძულდა; შევსძულდე, შესძულდე, შესძულდეს
და ა. შ.

მივსჩერებივარ, მისჩერებიხარ, მისჩერებია; მივსჩერებოდი, მისჩერებოდი,
მისჩერებოდა; მივსჩერებოდე, მისჩერებოდე, მისჩერებოდეს.

ც) III პირის ირიბი ობიექტის აღსანიშნავად უკვდება-ტიპის ორპირიან გარდაუ-
ვალ დინამიკურ წმინებში:

ა-

მოუკვდება: მოვკვდომივარ, მოვკვდომიხარ, მოვკვდომია; მოვკვდომოდი, მოპკ-
ვდომოდი, მოვკვდომოდა; მოვკვდომოდე, მოვკვდომოდე, მოვკვდომოდეს.

და ამგვარად:

დაუფრთხება: დაპფრთხობია, დაპფრთხობოდა, დაპფრთხობოდეს.

გაუქრება: გაპქრობია, გაპქრობოდა, გაპქრობოდეს.

ბ-

გაუწყრება: გავსწყრომივარ, გასწყრომიხარ, გასწყრომია; გავსწყრომოდი, გა-
სწყრომოდი, გასწყრომოდა; გავსწყრომოდე, გასწყრომოდე, გასწყრომოდეს.

და ამგვარად:

გაუღგება: გასდგომია, გასდგომოდა, გასდგომოდეს.
გუთბება: გასთბობია, გასთბობოდა, გასთბობოდეს.
გაუტკებება: გასტკობია, გასტკობოდა, გასტკობოდეს.
გაუცვეთება: გასცვეთია, გასცვეთოდა, გასცვეთოდეს.
გაუძვრება: გასძვრომია, გასძვრომოდა, გასძვრომოდეს.
დაუჭენება: დასჭენობია, დასჭენობოდა, დასჭენობოდეს.
გაუჯდება: გასჯდომია, გასჯდომოდა, გასჯდომოდეს.

აგრეთვე:

სტყდება, სტყდებოდა, სტყდებოდეს, მოსტყდება, მოსტყდებოდა, მოსტყ-
დებოდეს, მოსტყდა, მოსტყდეს; მოსტყხია (/მოსტყდომია), მოსტყხოდა
(/მოსტყდომოდა), მოსტყხოდეს (/მოსტყდომოდეს).

სწყდება, სწყდებოდა; სწყდებოდეს; მოსწყდება, მოსწყდებოდა, მოსწყდებოდეს;
მოსწყდა, მოსწყდეს; მოსწყდომია, მოსწყდომოდა, მოსწყდომოდეს.

d) III ბირის ირიბი ობიექტის აღხანიშნავად ორპირიან სტატეკურ წმნებში:

ბ-:

ვჰყავარ, ჰყავხარ, ჰყავს; ვჰყავდი, ჰყავდი, ჰყავდა; ვჰყავდე, ჰყავდე, ჰყავდეს;
ვჰყოლივარ, ჰყოლიხარ, ჰყოლია; ვჰყოლოდი, ჰყოლოდი, ჰყოლოდა; ვჰყო-
ლოდე, ჰყოლოდე, ჰყოლოდეს.

ვჰგავარ, ჰგავხარ, ჰგავს; ვჰგავდი, ჰგავდი, ჰგავდა; ვჰგავდე, ჰგავდე, ჰგავდეს.
დაჰფარფატებს (ის მას), დაჰფარფატებდა, დაჰფარფატებდეს.

ს-:

მოვსწონვარ, მოსწონხარ, მოსწონს; მოვსწონდი, მოსწონდი, მოსწონდა; მოვს-
წონდე, მოსწონდე, მოსწონდეს.

ვსძავარ, სძავხარ, სძავს; ვსძავდი, სძავდი, სძავდა; ვსძავდე, სძავდე, სძავდეს.
ვსძულვარ, სძულხარ, სძულს; ვსძულდი, სძულდი, სძულდა; ვსძულდე, სძულ-
დე, სძულდეს.

დავსტრიალებ (მე მას), დასტრიალებ, დასტრიალებს; დავსტრიალებდი, და-
სტრიალებდი; დასტრიალებდა, დავსტრიალებდე, დასტრიალებდე, დასტრია-
ლებდეს.

სჰირს, სჰირდა, სჰირდეს.

სწამს, სწამდა, სწამდეს.

სდის, სდიოდა, სდიოდეს.

e) III ბირის ირიბი ობიექტის აღხანიშნავად სამპირიან გარდამავალ წმნებში:

ბ-:

ვჰპარსავ, ჰპარსავ, ჰპარსავს (ის მას მას); ვჰპარსავდი, ჰპარსავდი, ჰპარსავდე;
ვჰპარსავდე, ჰპარსავდე, ჰპარსავდეს; მოვჰპარსავ, მოჰპარსავ, მოჰპარსავს; მოვ-
ჰპარსავდი, მოჰპარსავდი, მოჰპარსავდა; მოვჰპარსავდე, მოჰპარსავდე, მოჰპარ-
სავდეს; მოვჰპარსე, მოჰპარსე, მოჰპარსა; მოვჰპარსო, მოჰპარსო, მოჰპარსოს.

და ამგვარად:

აჰკიდებს, აჰკიდებდა, აჰკიდებდეს, აჰკიდა, აჰკიდოს.

მოჰკვეთს, მოჰკვეთდა, მოჰკვეთდეს, მოჰკვეთა, მოჰკვეთოს.

მოჰკრავს, მოჰკრავდა, მოჰკრავდეს, მოჰკრა, მოჰკრას.

წაჰკრავს, წაჰკრავდა, წაჰკრავდეს, წაჰკრა, წაჰკრას.

მოჰკითხავს, მოჰკითხავდა, მოჰკითხავდეს. მოჰკითხა, მოჰკითხოს.

მოპკრეჟს, მოპკრეჟდა, მოპკრეჟდეს, მოპკრიჟა, მოპკრიჟოს.
 მოპვერის, მოპვერიდა, მოპვერიდეს, მოპვერა, მოპვეაროს.
 მოპვლეჯს (ის მას მას), მოპვლეჯდა, მოპვლეჯდეს, მოპვლეჯა, მოპვლეჯოს.
 შეპყრის (ის მას მას), შეპყრიდა, შეპყრიდეს, შეპყრა, შეპყაროს.
 მოპკვეცს, მოპკვეცდა, მოპკვეცდეს, მოპკვეცა, მოპკვეცოს.
 ჰკადრებს, ჰკადრებდა, ჰკადრებდეს, შეჰკადრებს, შეჰკადრებდა, შეჰკადრებდეს,
 შეჰკადრა, შეჰკადროს.
 მოპპარავს, მოპპარავდა, მოპპარავდეს, მოპპარა, მოპპაროს.
 მოპფხანს, მოპფხანდა, მოპფხანდეს, მოპფხანა, მოპფხანოს.
 ჰკითხავს, ჰკითხავდა, ჰკითხავდეს, ჰკითხა, ჰკითხოს.
 მოპბანს, მოპბანდა, მოპბანდეს, მოპბანა, მოპბანოს.

ს-:

მოვსწმენდ, მოსწმენდ, მოსწმენდს; მოვსწმენდლი, მოსწმენდლი, მოსწმენდლა;
 მოვსწმენდლე, მოსწმენდლე, მოსწმენდლეს; მოვსწმინდე, მოსწმინდე, მოსწ-
 მინდა; მოვსწმინდო, მოსწმინდო, მოსწმინდოს.
 შევსთავაზებ, შესთავაზებ, შესთავაზებს; შევსთავაზებლი, შესთავაზებლი, შესთა-
 ვაზებდა; შევსთავაზებლე, შესთავაზებლე, შესთავაზებლეს; შევსთავაზე, შე-
 სთავაზე, შესთავაზა; შევსთავაზო, შესთავაზო, შესთავაზოს.
 მივსწერ, მისწერ, მისწერს; მივსწერლი, მისწერლი; მისწერდა; მივსწერლე, მისწერ-
 ლე, მისწერლეს; მივსწერე, მისწერე, მისწერა; მივსწერო, მისწერო, მისწე-
 როს.

და ამგვარად:
 შესწამებს, შესწამებდა, შესწამებდეს, შესწამა, შესწამოს.
 ჩასჩრის, ჩასჩრიდა, ჩასჩრიდეს, ჩასჩარა, ჩასჩაროს.
 შესჩივლებს, შესჩივლებდა, შესჩივლებდეს, შესჩივლა, შესჩივლოს.
 ჩასძახებს, ჩასძახებდა, ჩასძახებდეს, ჩასძახა, ჩასძახოს.
 მისცემს, მისცემდა, მისცემდეს, მისცა, მისცეს.
 მოსტეხს, მოსტეხა, მოსტეხდეს, მოსტეხა, მოსტეხოს.
 მოსჭრის, მოსჭრიდა, მოსჭრიდეს (ის მას მას), მოსჭრა, მოსჭრას.
 მოსტაცებს, მოსტაცებდა, მოსტაცებდეს, მოსტაცა, მოსტაცოს.
 შესწირავს, შესწირავდა, შესწირავდეს, შესწირა, შესწიროს.
 მოსჭამს, მოსჭამდა, მოსჭამდეს, მოსჭამა, მოსჭამოს.
 წასცხებს, წასცხებდა, წასცხებდეს, წასცხო, წასცხოს.

ქ) III პირის ირიბი ობიექტის აღხანიშნავად სცივა-ტიპის ზმნებში:

სცივა, სციოდა, სციოდეს (მას).
 სცხელა, სცხელოდა, სცხელოდეს.
 სთბილა, სთბილოდა, სთბილოდეს.

ე. წ. სტატიკური ვნებობები შეიძლება იყოს ერთპირიანი და ორპირიანი.
 ერთპირიანებში პრეფიქსები არ გვექნება, ორპირიანებში პრეფიქსები დაიწერე-
 ბა საერთო წესის თანახმად.

ამის მიხედვით გვექნება:

ა) ერთპირიანი უპრეფიქსო ფორმები: ვვდივარ, ვვდიხარ, ვვდია; ვწერივარ,
 წერიხარ, წერია; თესია, ყრია, კილი (= დაკიდებულია) და სხვ.

ბ) ორპირიანი პრეფიქსიანი ფორმები: ვპვინივარ, პვინიხარ, პვინია; ვბმია,
 ჰკილია (იგი მას), ჰქვია, სჩვევია, სცხია, სცხებია, ჰკლებია, ჰკალებია, ჰტარებია,
 სჩნევია, სჭერია.

იმ შემთხვევაში, როცა ზმნის ფორმაში III ირიბობიექტურ პირთან ერთად I სუბიექტური პირია წარმოდგენილი, I სუბიექტური პირის ნიშნის გ- პრეფიქსის შემდეგ ჰ- და ხ- პრეფიქსები შეიძლება არ იხმარებოდეს: ჰ- და ხ- პრეფიქსიანი ფორმების პარალელურად დარჩება უპრეფიქსო ფორმები. ამრიგად, ქვემოთ ჩამოთვლილ და მათ მსგავს ფორმათა გვერდით, როგორცაა: შევპგებებივარ, შევპგებებოდი, შევპგებებოდე; შევპბრალებივარ, გავპპარევივარ, მივპფერებივარ, დავპქვემდებარებივარ. ვსწვევივარ, ვსწვეოდი, ვსწვეოდე; შევსდავეებივარ, შევსცილებივარ, შევსჯავრე-ბივარ.

გავპბენდნიერებივარ, გავპბენდნიერებოდი, გავპბენდნიერებოდე; გავპკაყებივარ. გავსჯავრეებივარ, გავსჯავრებოდი, გავსჯავრებოდე; გავსთამამებივარ. შევსძულდები, შევსძულდებოდი, შევსძულდებოდე, შევსძულდი, შევსძულდე. მივსჩერებივარ, მივსჩერებოდი, მივსჩერებოდე. მოვპკვდომივარ, მოვპკვდომოდი, მოვპკვდომოდე. გავსწყრომივარ, გავსწყრომოდი, გავსწყრომოდე. ვპყავარ, ვპყავდი, ვპყავდე. ვპგავარ, ვპგავდი, ვპგავდე. მოვსწონვარ, მოვსწონდი, მოვსწონდე. ვსძულვარ, ვსძულდი, ვსძულდე. ვპპარსავ, ვპპარსავდი, ვპპარსავდე, მოვპპარსავ, მოვპპარსავდი, მოვპპარსავდე, მოვპპარსე, მოვპპარსო. ვპკითხავ, ვპკითხავდი, ვპკითხავდე, ვპკითხე, ვპკითხო. შევსჩივლებ; შევსჩივლებდი, შევსჩივლებდე, შევსჩივლე, შევსჩივლო. ვსწერ (მე მას მას), ვსწერდი, ვსწერდე, მივსწერ, მივსწერდი, მივსწერდე, მივსწერე, მივსწერო...

თანაბარუფლებიანი პარალელური ფორმებია:

შევგებებივარ, შევგებებოდი, შევგებებოდე; შევბრალებივარ, გავპარევივარ, მივფე-რებივარ, დავქვემდებარებივარ. ვწვევივარ, ვწვეოდი, ვწვეოდე; შევდავეებივარ, შევცილებივარ, შევჯავრებივარ. გავბენდნიერებივარ, გავბენდნიერებოდი, გავბენდნიერებოდე; გავკაყებივარ. გავჯავრებივარ, გავჯავრებოდი, გავჯავრებოდე; გავთამამებივარ. შევძულდები, შევძულდებოდი, შევძულდებოდე, შევძულდი, შევძულდე. მივჩერებივარ, მივჩერებოდი, მივჩერებოდე, მივჩერებოდი, მოვკვდომივარ, მოვკვდომოდი, მოვკვდომოდე. გავსწყრომივარ, გავსწყრომოდი, გავსწყრომოდე. ვყავარ, ვყავდი, ვყავდე. ვგავარ, ვგავდი, ვგავდე. მოვწონვარ, მოვწონდი, მოვწონდე. ვძულვარ, ვძულდი, ვძულდე. ვპარსავ, ვპარსავდი, ვპარსავდე, მოვპარსავ, მოვპარსავდი, მოვპარსავდე, მოვ-პარსე, მოვპარსო. ვკითხავ, ვკითხავდი, ვკითხავდე, ვკითხე, ვკითხო. შევჩივლებ, შევჩივლებდი, შევჩივლებდე, შევჩივლე, შევჩივლო. ვწერ (მე მას მას), ვწერდი, ვწერდე, მივწერ, მივწერდი, მივწერდე, მივწერე, მივწერო.

I სუბიექტური პირის გ- პრეფიქსის მომდევნო პოზიციაში III ობიექტური პირის პრეფიქსები ჰ- და ხ- მაინც და მაინც გაქრობის ტენდენციას იჩენენ.

რამდენიმე ზმნა თანამედროვე ქართულში ისეთი აგებულებისაა, რომ აქ დადგენილი წესების მიხედვით ამ ზმნებში პრეფიქსი ხ- არ უნდა იხმარებოდეს. მიუხედავად ამისა ამ ზმნებში ხ პრეფიქსი უნდა დარჩეს, რამდენადაც ხ- აქ ფუძე-საა შეხორცებული. ეს ზმნებია:

გასტანს, გასტანდა, გასტანდეს, გასტანა, გასტანოს:

გავეშებულმა ბრძოლამ მთელ ღამეს გასტანა (მ. ჭავჭავ.);

მამასახლისების ხანამ მრავალი საუკუნეების განმავლობაში გასტანა საქართველოში (ი. გოგ.);

მაგრამ ჩემმა ნეტარებამ დიდი ხანი ვერ გასტანა (აკაკი);

ჩამოვარდება შუღლი, შეძლება, რომელმაც ბევრი-ბევრი დიდმარხვამდე გასტანოს (ვაჟა);

შევიბრება ხუთ დღეს გასტანს (სკომ.);

გასწევს, გასწევდა, გასწევდეს, გასწია, გასწიოს:

გასწი შეეზღვაზე, ქართლის ხომალდი (გ. ლეონ.);

მოხუცი შეჭრათა, გაფითრდა და გასწია იქითყენ, საიდგანაც თოფის ხმა მოსწევდა (ა. ყაზბ.);

[ლაშქარმა] უბრძოლველად გასწია კვეტარისაკენ (ქ. გამს.);

ამჟამად დავსტკბეთ ღვინით და თარით... მერე გავსწიოთ (ქ. მაყ.);

გამზღვლმა ეტლში დამალა თავისი ყოჩანინივით შავი ქალი და გასწია ხემწიფის შვილის საცოლესთან (თ. რაზი.);

ოქელაშვილიც გავიდა და ბრახნარევი ნაბიჯით გასწია შინისკენ (მ. ჭავჭავ.);

შუალამე რომ შეიქნა, თავის ამქარში გასწევსა (არხენახ ლექსი);

გასწი, ატარე და, თუ ვარგოდე, ჰანგად შეჰქარ და ხალხიც იამებს (ი. აბაშ.);

წიგნი გეტყვის წიგნი, — დაუძახა ნაბღიანმა და გასწია ისე, რომ უკან აღარ მოუხედნია (ილია);

[აღა-ჩამაღ-ხანი] სწრაფად აიყარა თბილისიდან და გასწია სპარსეთისაკენ (ი. გოგ.).

ასწევს, ასწევდა, ასწევდეს, ასწია, ასწიოს:

ასწევთ თუ დასწევთ ერთს, აიწვევა და დაიწვევა მეორეც... (ილია);

ამაყად ასწიეს თავი დათოვლილმა გოლიათებმა (მ. მრევლ.);

ყამებს ასწევენ ღვინიას ძეხვიც (გ. ლეონ.);

დათვმა ტოტებს მალა ასწია (ვაჟა);

ისევ გაიმართა მამაცი ფრთველი წელში, თავზე ზევით ასწია ფარი (ქ. გამს.);

ერთი ეს მითხარ: ბედი მალა ვის უფრო ასწევს — ევისარს თუ მე? (ი. ჯაჩაბ., თარგმ.).

გამოსცემს, გამოსცემდა, გამოსცემდეს, გამოსცა, გამოსცეს:

მაქსიმოვიჩი ჩამოვიდა თუ არა, მაშინვე ბრძანება გამოსცა (აკაკი);

შენგან შემკულნი იგი ყოველნი შენს ტკბილს სიმღერას ბანს გამოსცემენ (ილია);

მერე რით გამოსცემენ ეგენი აგრეთს ხმაურობას? (ვაჟა);

ვახტანგმა შეაგროვა... ხელნაწერები, შეასწორა, რიგზედ დააწყო და ერთ დიდ წიგნად გამოსცა (ი. გოგ.);

რაც გულის ძეგრამ გამოსცა, დარჩება შეუსმინარი? (გ. ლეონ.).

გასცემს, გასცემდა, გასცემდეს, გასცა, გასცეს:

მართებლობამ გასცა სასტიკი ბრძანება (ე. გოგ.);

კოლოს ყვირილმა ვერავინ შეაშინა და ხმა არავინ გასცა (თ. რაზი.);

მტრებს ქართველმა ერისთავებმა კაი პასუხი გასცეს (ი. გოგ.);

პასუხს გასცემს უჯარმა, მცხეთა-თბილის-არმაზი (გ. ლეონ.);

ქილმა ხმა არ გასცა დედას (გ. მაჩა.);

ეჟუტანელმა ხმა არ გასცა [როსტომს] და შიტრაილდა (მ. ჭავჭავ.);

უცნობმა ხმა როდი გასცა დიაცს ავად, არც კარგადა (ვაჟა);

დაიჭრა მეფემ, გასცა ბრძანება და მისთანა თქვენს მტერს, იმ სამეფოს დღე დაადგა: ქაჩლებს ხუჭუჭთმიანებიც მიაყოლეს ხელქვეითებმა (აკაკი).

ასეთი ზმნები ორთოგრაფიულ ლექსიკონშია შეტანილი.